

Міністерство освіти і науки України
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Природничо-економічний факультет
Кафедра туризму та готельно-ресторанної справи

ДИПЛОМНА РОБОТА МАГІСТРА

НА ТЕМУ:

**«РОЗВИТОК ЗЕЛЕНОГО ТА СІЛЬСЬКОГО ТУРИЗМУ
ХМЕЛЬНИЧЧИНИ»**

Виконала: студентка II курсу
ОС «магістр», Т1-М20 групи
спеціальності 242 Туризм
Пасько Оксана Анатоліївна

Науковий керівник:
Канд. екон. наук, доцент
кафедри туризму та
готельно-ресторанної справи
Марусей Т. В.

Рецензент:
Канд. істор. наук, доцент
кафедри всесвітньої історії
Опря І. А.

Кам'янець-Подільський
2021 р.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА РЕГУЛЮВАННЯ СІЛЬСЬКОГО ЗЕЛЕНОГО ТУРИЗМУ	6
1.1 Сутність поняття «сільський зелений туризм»	6
1.2 Нормативно-правові засади регулювання в сфері сільського зеленого туризму	14
1.3 Зарубіжний досвід розвитку сільського зеленого туризму	22
Висновки до розділу 1	31
РОЗДІЛ 2. ХАРАКТЕРИСТИКА СУЧАСНОГО СТАНУ СІЛЬСЬКОГО ЗЕЛЕНОГО ТУРИЗМУ В ХМЕЛЬНИЦЬКІЙ ОБЛАСТІ.....	33
2.1 Дослідження соціально-економічних умов розвитку сільського зеленого туризму	33
2.2 Комплексна оцінка туристичного потенціалу Хмельницької області.....	39
2.3 Аналіз сільського зеленого туризму Хмельниччини.....	50
Висновки до розділу 2	59
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГО ЗЕЛЕНОГО ТУРИЗМУ В ХМЕЛЬНИЦЬКІЙ ОБЛАСТІ	62
3.1 SWOT-аналіз як дієвий інструмент процесу управління розвитком сільського зеленого туризму	62
3.2 Зелений маршрут «Легенди Пониззя» як приклад сучасного туристичного продукту сільського зеленого туризму	69
3.3 Обґрунтування проєкту «Еко Веселка»	76
Висновки до розділу 3	83
ВИСНОВКИ.....	85
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	90
ДОДАТКИ.....	99

ВСТУП

Актуальність теми. Україна з її унікальним природним та рекреаційним потенціалом має великі можливості для сталого розвитку сільського зеленого туризму, особливо в тих областях, де існує ряд соціально-економічних проблем сільського населення, які можна вирішити шляхом проведення туристичної діяльності. До одного з таких регіонів можна віднести і Хмельницьку область.

Оцінюючи досвід зарубіжних країн та сучасний стан світової туристичної галузі, яка досить сильно постраждала внаслідок пандемії COVID-19, можна стверджувати, що Хмельниччина має всі необхідні передумови для перетворення сільського зеленого туризму в успішний туристичний бізнес.

Актуальність теми даного дослідження визначається факторами, що формуються, безпосередньо, в середовищі існування галузі, серед них можна виділити швидкий темп життя і масштабну урбанізацію міст, гостре питання екологічної кризи, що загрожує великим містам, реформація адміністративно-територіального устрою карантинні обмеження, що виникли внаслідок виникнення пандемії COVID-19. Сільський зелений туризм є дієвим методом вирішення вищезазначених проблем, а тому шляхи його розвитку, використання зарубіжного досвіду в межах України і винайдення нових методів розробки туристичних маршрутів в умовах пандемії COVID-19 робить тему даного дослідження актуальною.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Дослідження розвитку сільського зеленого туризму є предметом вивчення зарубіжних та вітчизняних вчених. Серед українських дослідників, які займаються даною проблемою, можна назвати: О. О. Долинська, А. П. Печенюк, І. В. Тищук, Т. В.Шелеметьєва, Л. В. Ярема, Г. Р. Копець, В. І. Биркович та інших. Не дивлячись на значну кількість праць, присвячених даній тематиці, існує необхідність більш глибокого осмислення ролі сільського зеленого туризму в туристичній індустрії.

Мета дослідження – це розкриття теоретичних основ організації та регулювання сільського зеленого туризму, характеристика сучасного стану

сільського зеленого туризму в Хмельницькій області та формування напрямів розвитку сільського зеленого туризму в Хмельницькій області.

Для досягнення поставленої мети були сформульовані і вирішені такі **завдання**:

- провести аналіз теоретичних основ організації сільського зеленого туризму;
- дослідити місце державного регулювання в становленні сільського зеленого туризму як окремого підрозділу туристичної галузі;
- охарактеризувати сучасний стан сільського зеленого туризму в Хмельницькій області;
- провести SWOT-аналіз сільського зеленого туризму в Хмельницькій області;
- визначити місце зелених маршрутів в проведенні туристичної діяльності;
- обґрунтувати доцільність використання концепції «еко» для зелених садиб.

Предмет дослідження – передумови, що формують туристичну галузь в регіоні як окремий вид економічної діяльності.

Об'єкт дослідження – є процес формування розвитку сільського зеленого туризму.

Методи дослідження. Для написання даної роботи використовувалися такі методи дослідження:

- узагальнення та систематизації (для визначення термінів);
- системний і комплексний аналіз (для аналізу сучасного стану розвитку сільського зеленого туризму в Хмельницькій області);
- статистичного та порівняльного аналізу (для дослідження суб'єктів туристичної діяльності і створення об'єктивної оцінки туристичного потенціалу Хмельницької області);
- картографічні методи (для створення картосхем стану та розвитку ресурсного потенціалу Хмельницької області, а також аналізу зеленого маршруту «Легенди Пониззя»);

- табличні методи (для наочного зображення статистичного матеріалу, візуалізації теоретичних та практичних положень).

Інформаційною базою дослідження були: наукові праці вітчизняних та зарубіжних науковців, нормативно-правові акти державного регулювання та стимулювання туристичної діяльності в Україні, дані Державної служби статистики України.

Науковою новизною роботи є обґрунтування створення екологічного готелю на базі зеленої садиби та проведення екологічних майстер-класів.

Практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що на основі проведених досліджень і зроблених висновків можна сформулювати ідеї для подальших дій в розвитку сільського зеленого туризму Хмельницької області. А також побудувати план дій для вирішення проблем територіальних громад в економічному та соціальному аспектах завдяки удосконаленню зелених туристичних маршрутів.

Апробація результатів дослідження. Результати апробовано під час проведення всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції «Розвиток фінансово-економічних відносин в суспільстві в умовах прояву фінансових ризиків» та звітної конференції студентів та магістрантів Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка за результатами НДР у 2020 р.

Публікації. На основі даної магістерської роботи було написано дві наукові статті: «Сучасні інформаційні технології як інструмент розвитку туристичної галузі» та «Зелений туризм як напрям інноваційного розвитку».

Структура та обсяг роботи. Дана робота складається із вступу, 3 розділів, кожен з яких, в свою чергу, складається з 3 підрозділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг складає 110 сторінок. В роботі міститься 17 таблиць, 12 рисунків і 6 додатків. Кількість використаних джерел: 88.

ВИСНОВКИ

Хмельницька область має всі передумови для розвитку сільського зеленого туризму. Якщо вміло використовувати наявний туристичний потенціал і розвивати інфраструктуру, то є велика імовірність стати одним із провідних регіонів в даній галузі.

В ході проведення даного дослідження було досягнуто мету та виконано ряд завдань. Завдяки цьому можна сформулювати наступний перелік висновків.

1. Сільський зелений туризм варто розглядати як один із засобів диверсифікованості джерел доходів сільського населення, як компонент комплексного розвитку сільських територій і сільської інфраструктури, а також як один з факторів стратегії подолання бідності в сільській місцевості. Саме тому, у країнах, які розвиваються, сільський зелений туризм усіляко підтримується й заохочується державою, доступ до діяльності в цій сфері максимально спрощений, а суб'єкти, які надають послуги в цій сфері, одержують усілякі преференції, у тому числі й податкові.

Розвиток сільського зеленого туризму сприяє в популяризації української культури, поширенні знань й інформації про історичні, природні, етнографічні особливості України. Це є підставою для визнання сільського зеленого туризму ефективним сектором туризму, що заслуговує всілякої підтримки з боку держави. Виходячи із цього, а також з досвіду європейських країн, класична форма сільського зеленого туризму не стосується більше відомого в Україні поняття - надання готельних послуг.

2. Державне регулювання в галузі туризму пропонується розглядати як сукупність форм і методів цілеспрямованого впливу органів державної влади на діяльність суб'єктів господарювання з метою забезпечення нормальних умов функціонування ринкового механізму, реалізації державних соціально-економічних пріоритетів, вироблення єдиної концепції розвитку туристичної сфери.

Було названо основні документи законодавчого характеру, серед яких Конституція України, Цивільний Кодекс України, Закон України «Про туризм», Указ Президента України «Про основні засади розвитку соціальної сфери села»,

Розпорядження КМУ «Про затвердження заходів щодо державної підтримки розвитку сільського зеленого туризму», Закон України «Про особисте селянське господарство», Закон України «Про ліцензування певних видів господарської діяльності» та ін.

Виокремлено основні види регулювання туристичної діяльності державою:

- Адміністративні
- Економічні
- Нормативно-правові
- Організаційні
- Психологічні

Було досліджено діяльність «Спілки сприяння розвитку сільського зеленого туризму в Україні» – неурядової організації, яка сприяє правовому регулюванню зелених садиб.

3. В Хмельницькій області є всі передумови для розвитку сільського зеленого туризму. Рекреаційний потенціал має яскраво виражене місце в системі туристичних ресурсів. На основі наявності бальнеологічних ресурсів, лісових масивів, мережі річок та кліматичних умов в регіоні виокремлюють такі рекреаційні райони: Хмельницький, Північний, Віньковецький, Придніпровсько-Збручанський.

На Хмельниччині розташована пам'ятка світового значення – лісовий масив «Букові праліси Карпат та інших регіонів Європи», Національний природний парк «Подільські Товтри» та багато інших об'єктів природно-заповідного фонду.

Було названо переваги розвитку сільського зеленого туризму в області, а саме:

- екологічно орієнтований спосіб життя серед населення (відпочинок у чистих природних зонах, споживання екологічно чистих продуктів тощо).
- соціально-економічний розвиток сільських територій;
- збільшення джерел прибутку та кількості робочих місць у сільській місцевості;

- удосконалення житлового фонду, комунального облаштування територій та сільської інфраструктури;

- формування стійкої громадської позиції щодо збереження НПС і раціонального природокористування;

- відновлення етнічних та культурних особливостей (традицій, обрядів, народних промислів);

- формування культурно-освітнього рівня громадян;

- удосконалення сфери діяльності обслуговування туристичних послуг у сільській місцевості: транспортування, торгівля, комунальне і побутове обслуговування, розваги та організація дозвілля.

Виявлено, що розвитку туризму на селі сприяє реформа децентралізації, оскільки місцеві територіальні громади самостійно обирають напрямки діяльності та способи залучення додаткових коштів до своєї місцевості. Завдяки цьому в області зараз активно працює 56 зелених садиб та агроосель, які пропонують свій унікальний туристичний продукт.

4. Досліджено походження і сутність поняття «SWOT-аналіз» та проаналізовано SWOT-аналіз туристичної галузі України.

На основі попереднього SWOT-аналізу було виявлено слабкі та сильні сторони туристичної галузі в Хмельницькій області.

Сильні сторони:

1. Потужний природно-рекреаційний потенціал.
2. Сприятливі кліматичні умови.
3. Розвинутий комплекс історико-культурних пам'яток.
4. Вигідне економіко-географічне розташування.
5. Достатня кількість садиб у регіоні.
6. Розвиток готельної інфраструктури.
7. Збережені сільські традиції та гостинність власників агроосель.
8. Підготовка якісних професійних кадрів у галузі туризму.
9. Значна частка сільського населення у загальній структурі населення регіону.

10. Багатогалузева спрямованість селянських і особистих підсобних господарств.

Слабкості:

1. Низький рівень розвитку туристичної інфраструктури в сільській місцевості.

2. Незнання власниками агроосель іноземних мов.

3. Недостатній рівень кадрового та рекламно-інформаційного забезпечення.

4. Незадовільний стан автомобільних доріг.

5. Незначний обсяг інвестицій в туристичну галузь.

6. Відсутність чіткої стратегії розвитку сільського зеленого туризму в регіоні.

7. Недостатній рівень державної підтримки.

8. Відсутність досвіду підприємницької діяльності у сфері сільського зеленого туризму.

9. Низький рівень взаємодії туристичного бізнесу, влади та науки.

10. Недостатня конкурентоспроможність туристичних підприємств.

5. Було проаналізовано європейський досвід розробки зелених маршрутів та досліджено умови існування таких маршрутів на території Хмельницької області. Важливим фактором для цього стала реформа децентралізації, яка сприяла утворенню об'єднаних територіальних громад. Саме на місцях визначається доцільність та актуальність розбудування зелених маршрутів. Так, представники Староушицької ОТГ пропонують різносторонній маршрут «Легенди Пониззя», який покликаний формувати екологічну свідомість місцевого населення та туристів. «Легенди Пониззя» яскравий приклад того, як зелений маршрут і його концепція можуть впливати на проведення туристичної діяльності, оскільки завдяки його створенню до даної ОТГ було залучено різні верстви туристів (любители вело подорожей, еко активісти, цінителі історико-архітектурних пам'яток тощо).

Створення зелених маршрутів, в свою чергу, дозволяє отримати певну вигоду для підприємців і місцевого населення, а саме: відбувається активізація

місцевого населення, розширюється сфера зайнятості, здійснюється стимулювання відродження культури та поширення традицій, відбувається покращення соціального рівня життя громад, проводиться збереження культурної спадщини і розвивається місцева інфраструктура.

6. Зарубіжний досвід показує, що сьогодні для сталого розвитку сільського зеленого туризму слід запроваджувати «зелену» економіку в країні загалом і в регіонах зокрема. В Україні низький рівень фінансування сприяє гальмуванню такого процесу.

Ми вирішили розробити проєкт перебудови звичайної садиби в садибу з концепцією «еко», щоб показати, що проведення «зеленої» економіки можливе на рівні малого бізнесу в сфері туризму. Ідея «Еко Веселки» полягає в будівництві екологічних будинків та проведенні екологічної діяльності для туристів і з туристами.

Такий концепт дозволить зменшити використання пластику та поліетиленових виробів в сільській місцевості і сприятиме формуванню екологічної свідомості у більшого відсотка населення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Багрій М. В. Вдосконалення державного регулювання туристичної привабливості сільських територій. *Агросвіт*. 2014. № 14. С. 69-72
2. Бейдик О. О., Мельничук А. Л., Топалова О. І., Сировець С. Ю. Чинники та перспективи розвитку адаптивного туризму в національних природних парках України. *Географія та туризм*. 2017. Вип. 40. С. 97–110.
3. Биркович В.І. Сільський зелений туризм – пріоритет розвитку туристичної галузі України. *Стратегічні пріоритети. Науково-аналітичний щоквартальний збірник*. 2008. № 1 (6). С. 138–143.
4. Бондаренко В. М. Сільський зелений туризм Вінниччини: проблеми та перспективи розвитку. *Серія: Економічні науки*. – 2015. – № 40. – С. 12-19.
5. Бордун О. В. Розвиток зеленого туризму в умовах формування об'єднаних територіальних громад. *Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України*. 2019. № 1. С. 24-28 URL: [http://ird.gov.ua/sep/sep20191\(135\)/sep20191\(135\)_024_KorkunaO,TsilnykO,BordunO.pdf](http://ird.gov.ua/sep/sep20191(135)/sep20191(135)_024_KorkunaO,TsilnykO,BordunO.pdf) (дата звернення 20.09.2021).
6. Бухаріна Л. М. Нормативно-правове регулювання діяльності у сфері туризму. *Держава та регіони*. 2008. №4. С. 58–63.
7. Васильєв В.П. Світовий досвід організації сільського туризму: метод. посіб. *Вин. 1. О.* : 2009. С.23.
8. Габа М. І. Сільський зелений туризм – перспективний вид туризму для реформування економіки України. *Інтелект XXI*. 2016. № 2. С. 88-94.
9. Гапоненко Г. І. Перспективи організації зелених шляхів в Україні як пріоритетний напрямок розвитку ринку внутрішнього туризму. *Віснику ХНУ ім. В. Каразіна*. 2021. № 13. С. 174-187.
10. Дармостук Д. Г. Тенденції розвитку зеленого туризму в Україні. URL: <http://www.kbuara.kharkov.ua/e-book/tpdu/2017-2/doc/3/04.pdf> (дата звернення 29.09.2021).
11. Державна служба статистики України. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki> (дата звернення 24.09.2021).

12. Долинська О. О. Бальнеологічні ресурси Хмельницької області. *Географія і туризм*. 2016. № 37. С. 110–119.
13. Долинська О. О. Сільський туризм Хмельницької області: сучасний стан та перспективи розвитку. *Вісник Одеського національного університету. Географічні і геологічні науки*. 2021. №1. С. 105-116. URL: <http://visgeo.onu.edu.ua/article/view/234683> (дата звернення 13.09.2021).
14. Долинська О. О. Туристичний комплекс Хмельницької області: сучасний стан та перспективи розвитку : дис. ... д-ра філос. : 103. Київ, 2020. 245 с.
https://shron1.chtyvo.org.ua/Dolynska_Olesia/Turystychnyi_kompleks_Khmelnysko_i_oblasti_suchasnyi_stan_ta_perspektyvy_rozvytku.pdf
15. Дудчик О. Ю. Пашикян І. С., Соловйова А. Г. Інвестиційна привабливість України. *Економіка і суспільство*. Електронне наукове фахове видання. Мукачеве: Мукачівський державний університет, 2016. С. 541–548.
16. Дюк А. А. Розвиток зеленого туризму в Україні. *Ефективна Економіка*. 2018. № 12. С. 1-10. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/12_2018/120.pdf (дата звернення 25.09.2021).
17. Забуранна Л.К. Сільський туризм як чинник ефективного соціально-економічного розвитку сільських територій України. *Туризм сільський зелений*, 2012. №1. С. 3-5.
18. Зелений еко маршрут «Легенди Пониззя». URL: <https://activecitizens.in.ua/articles/53/347> (дата звернення: 13.10. 2021).
19. Зелені маршрути Хмельниччини: як розбудувати село за допомогою туризму. URL: https://ye.ua/podorozhi/50137_Zeleni_marshruti_Hmelnichchini__yak_rozbuduvati_selo_za_dopomogoyi_turizmu.html (дата звернення 28.09.2021).
20. Зелений туризм. URL: <http://ruraltourism.com.ua/index2.php?a=viewalbum&id=232> (дата звернення: 09.10. 2021).

21. Зінько Ю.В. Сільський туризм: навч. посіб. К. : Знання, 2006. С.59.
22. Інформаційно-дослідницький центр при Верховній Раді України. URL: https://pdf.usaid.gov/pdf_docs/PA00XH89.pdf (дата звернення 05.10.2021).
23. Коpecь Г.Р. Актуальні проблеми розвитку логістики туризму в Україні. Логістика. 2007. № 594. С. 436–441., с. 436
24. Корж Н.В., Басюк Д.І. Управління туристичними дестинаціями. Підручник. Вінниця, 2017. 322 с. URL: <http://www.oridu.odessa.ua/7/7/metoduchnikrek/t/04.pdf> (дата звернення 01.10.2021).
25. Костирко І. Г. Кластерний підхід в розвитку сільського зеленого туризму. Інноваційна економіка. 2015. № 4 (59). С. 159 – 163
26. Кравченко О.Б. Агро- і зелений туризм: навч. посіб. Київський міжнародний ун-т, Tempus Joint European Project «EU Standards in Teaching International Tourism Economics». К.: КиМУ, 2007. 84 с.
27. Кудла Н.Є. Сільський туризм: основи підприємництва та гостинності: навч. посіб. К.: «Центр учбової літератури», 2015. URL: culonline.com.ua/Books/Silskiy%20turizn_Kudla.pdf (дата звернення 09.10.2021).
28. Надходження туристичного збору до місцевих бюджетів. URL: <https://www.tourism.gov.ua/blog/nadhodzhen-turistichnogo-zboru-do-miscevih-byudzhetiv-za-1-y-kvartal-2021-roku-ta-analogichniy-period-2020-roku> (дата звернення 07.10.2021).
29. Нездоймінов С. Г. Туризм як фактор регіонального розвитку: методологічний аспект та практичний досвід: монографія. Одеса: Астропринт, 2009. 304 с.
30. Ніколаєв К.Д. Екологізація та розвиток сільського зеленого туризму в Україні: монографія. К. Видавництво НПУ імені М.П. Драгоманова, 2016. 153 с.
31. Майорова Т., Урванцева С., Шуплат О. Стан фінансового забезпечення інвестиційної діяльності підприємств сфери туризму в Україні. Економіст. Вип. 7. 2016. URL:

file:///C:/Users/user/Desktop/%D0%86%D0%BD%D0%B2%D0%B5%D1%81%D1%82%D0%B8%D1%86%D1%96%D1%97/30593.pdf (дата звернення 02.10.2021).

32. Матвійчук Л. Ю. Рационалізація використання та охорони туристичних ресурсів: діагностика та механізм забезпечення: монографія. Луцьк: Волиньполіграф, 2011. 340 с.

33. Матвійчук Л. Ю., Тищук І. В. Сільський зелений туризм як фактор регіонального розвитку: методологічний аспект та практичний досвід: монографія. Луцьк: РВВ Луцького НТУ, 2017. 260 с.

34. Мельниченко О. А. Теоретико-методологічні основи державного регулювання туризму. URL: <http://ifs.kbuapa.kharkov.ua/e-book/db/2010-2/doc/2/11.pdf> (дата звернення 07.10.2021).

35. Мокляк А. В. Туристські ресурси для потреб іноземного туризму в Україні (у контексті українсько-польських туристичних зв'язків): автореф. дис. к.г.н. К., 2014. 17 с.

36. Олішевська Ю. А., Панченко В. В. Теоретичні аспекти сільського туризму. Науковий журнал «Географія та туризм».2012. №22 С. 88-96. file:///C:/Users/1/Downloads/gt_2012_22_14.pdf

37. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення 01.10.2021).

38. Панюк Т., Лукомська О. Аналіз туристичної галузі України в контексті розвитку сільського зеленого туризму. Вісник Приазовського державного технічного університету, 2016. №2(31). С. 78–85

39. Панюк Т. П., Лукомська О. І. Диверсифікація як основа структурної модернізації економічної діяльності аграрних підприємств. Економічний форум. Наук. ж-л. Луцьк: РВВ ЛНТУ, 2016. №1. 362 с. С. 189–197.

40. Печенюк А.П. Рекреаційний потенціал сільського туризму Хмельниччини. Інноваційна економіка. Тернопіль: СМП «ТАЙП», 2012. №6 с.218

41. Печенюк А.В., Печенюк А.П. Формування регіональної ренти сільського зеленого туризму. Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Економічні науки». Херсон, 2017. Вип. 23-1. С. 101–104
42. Печенюк А. П. Формування стратегії розвитку сільського зеленого туризму : дис. ... канд. екон. наук : 08.00.03 / Подільський державний аграрно-технічний університет. Кам'янець-Подільський. 2018. 225 с.
43. Поліщук В. С. Відновлення і збереження пам'яток фортифікаційної архітектури як засіб розвитку туризму в Хмельницькій області. Вісник Кам'янець-Подільського нац. ун-ту ім. І. Огієнка. Історичні науки. 2017. Вип. 10. С. 370–376.
44. Поліщук Л.С. Управління розвитком туризму: досвід Польщі. Географія та туризм. 2012. Вип. 23. С. 181-187.
45. Потенціал розвитку в'їзного туризму в Україні. URL: https://tourlib.net/books_ukr/vt4-1.htm (дата звернення 23.09.2021).
46. Природні рекреаційні ресурси. URL: https://pidru4niki.com/10670412/turizm/prirodni_rekreatsiyni_resursi (дата звернення 05.10.2021).
47. Природно-заповідний фонд України. URL: <http://pzf.menr.gov.ua/> (дата звернення 02.10.2021).
48. Проект Закону України Про сільський зелений туризм Верховна Рада України; Проект від 04.03.2021 № 5206. Режим доступу до ресурсу: <https://ips.ligazakon.net/document/ЛЮ4552А?an=8> (дата звернення 26.09.2021).
49. Просторова організація туристично-рекреаційної сфери регіону: монографія; за заг. ред. В. В. Папп. Мукачівський державний університет, 2016. 268 с.
50. Розвиток сільського зеленого туризму в Польщі URL: <https://pidru4niki.com/2015073165655/turizm/polscha> (дата звернення 15.09.2021).
51. Россоха В., Плотніков М. Розвиток сільських територій в умовах децентралізації управління: стан, проблеми, перспективи. Економічний дискурс. 2018. Вип. 4. С. 41-53

52. Рошко Н.Б. Розвиток сільського зеленого туризму в Україні. Збірник наукових праць Буковинського університету. Економічні науки, 2011. Випуск 7. URL: http://tourlib.net/statti_ukr/roshko.htm (дата звернення 28.09.2021)
53. Рутинський М.Й., Зінько Ю.В. Зелений туризм. – К.: Знання, 2008. - 271 с.
54. Світовий досвід розвитку сільського туризму URL: <https://tourism-book.com/pbooks/book-35/ua/chapter-1673/> (дата звернення 30.09.2021)
55. Сердюкова О.М. Сутність сільського зеленого туризму. Економіка та держава. 2014. №3. С.87-90
56. Сільський туризм – як інструмент ефективного розвитку сільської території. URL: <https://agro.me.gov.ua/ua/napryamki/rozvitok-silskih-teritorij/silskij-turizm> (дата звернення: 09.10. 2021).
57. Соціально-економічний потенціал сталого розвитку України та її регіонів: вектори реального поступу: національна доповідь; за ред. акад. НАН України Е.М. Лібанової, акад. НААН України М.А. Хвесика. К.: ДУ ІЕПСР НАН України, 2017. 864 с.
58. Спілка сприяння розвитку сільського зеленого туризму в Україні : офіційний сайт. URL: www.greerntour.com.ua (дата звернення 29.09.2021).
59. Стадник В.В., Мельничук А.І. Зелений туризм: умови розвитку, партнерські мережі і потенціал диверсифікації сільськогосподарських підприємств. Вісник Одеського національного університету. Економіка, 2017. Том 22, вип. 10.
60. Староушицька громада. URL: <https://gromada.info/gromada/staroushytska/> (дата звернення: 12.10. 2021).
61. Староушицька селищна громада. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki> (дата звернення: 08.10. 2021).
62. Статистика. Кількість суб'єктів туристичної діяльності за регіонами. URL: [file:///C:/User/AppData/Local/Temp/Rar\\$Dla0.726/bl_td2016_pdf.pdf](file:///C:/User/AppData/Local/Temp/Rar$Dla0.726/bl_td2016_pdf.pdf) (дата звернення: 17.09. 2021).

63. Стратегія сталого розвитку (туристична галузь) [В. М. Ісаєнко, К. О. Ніколаєв, Г. О. Бабікова та ін.], 2014. – 295 с.
64. Тищук І. В. Регіональні механізми стимулювання підприємництва у сфері сільського зеленого туризму : дис. ... канд. екон. наук : 15.05.2018 / Мукачівський Державний Університет. Мукачево, 2018. 292 с.
<https://msu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/02/%D0%94%D0%98%D0%A1%D0%95%D0%A0%D0%A2%D0%90%D0%A6%D0%86%D0%AF-%D0%A2%D0%B8%D1%89%D1%83%D0%BA-%D0%86.%D0%92-16.02.2018-ilovepdf-compressed.pdf>
65. Україна піднялася у рейтингу привабливості для туристів. URL: <https://www.epravda.com.ua/news/2019/09/4/651265/> (дата звернення 02.10.2021).
66. Фактори розвитку сучасного сільського зеленого туризму. URL: https://tourlib.net/statti_ukr/shmagelska.htm (дата звернення 01.10.2021).
67. Хмельниччина туристична. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-tourism/3228560-hmelniccina-turisticna-vid-fortec-do-atlantidi-i-bakotskogo-mora.html> (дата звернення 01.10.2021).
68. Христенко Г. М., Герасимів З. М., Підлужна О. Б. Сільський зелений туризм в Україні: проблеми і перспективи розвитку. Ефективна економіка. 2019. № 9. – URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7298> (дата звернення: 30.11.2021). DOI: 10.32702/2307-2105-2019.9.52
69. Царик П., Царик Л. До оцінки сприятливості ландшафтних комплексів НПП «Подільські Товтри» для цілей рекреації. URL: <http://geopolitika.crimea.edu/arhiv/2014/tom10-v-2/0150tcarik.pdf>.
70. Чеглей В.М. Світовий досвід розвитку сільського зеленого туризму. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Економіка». Ужгород: Говерла, 2011. Спецвипуск 33. Частина 3. С.203-207.
71. Чепурда Л.М. Концептуальні основи використання туристичних ресурсів на засадах сталого розвитку. Економічний форум, 2015. №2. С.155-160.

72. Шелеметьєва Т. В. SWOT-аналіз як дієвий інструмент процесу управління розвитком туризму в Україні. Національна економіка. 2018. №6. С. 110-113.
73. Шеленко Д.І., Смушак М.В. Стратегічне управління в системі економічних відносин.
URL:file:///C:/Documents%20and%20Settings/User/%D0%9C%D0%BE%D0%B8%20%D0%B4%D0%BE%D0%BA%D1%83%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D1%82%D1%8B/Downloads/есurapk_2012_9_37.pdf (дата звернення: 13.12.2018)., с. 156
74. Шоробура І.М. Гільберг Т.Г., Долинська О.О. Хмельниччина туристична: навч. посібник. Хмельницький: ПП Заколотний М.І. 2016. 360 с.
75. Шуплат О. М. Фінансування інвестиційної діяльності підприємств сфери туризму: теоретичний аспект. Інвестиції: практика та досвід. 2016. №15. 356 с. С. 28–33
76. Янкель Р. «Зелені шляхи» для туристичних маршрутів. URL: dt.ua/business/zeleni-shlyahi-dlya-turistichnih-marsrutiv-_.html (дата звернення 19.09.2021).
77. Ярема Л. В. Перспективи розвитку сільського зеленого туризму. Ефективна економіка. 2020. №5. С. 1-6 URL: http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/5_2020/71.pdf (дата звернення 25.09.2021).
78. Яркіна Н. М. Управління підприємством як економічна категорія (теоретичні аспекти). Держава та регіони. Серія «Економіка та підприємництво». 2014. №1. С. 130–136.
79. Avers-agro. URL: <https://avers-agro.com.ua/ukr/stroitelstvo> (дата звернення: 13.10. 2021).
80. Dictionary of Travel. Tourism and Hospitality / Ed.S.Medlok. – London: Butterworth-Heinemann Etd., 1993.
81. Lane B. What is Rural Tourism? In Rural tourism and Sustainable Development Channel View Publications. Avon, 1994. – P. 7 – 21.
82. Jones A. Green Tourism. Tourism Management. – 1987. – № 8. – P. 354 – 356.

83. Polska Organizacja Turystyczna. URL: <https://www.pot.gov.pl/pl/o-pot/informacje-o-pot>. (дата звернення 09.10.2021).
84. Rozwój działalności turystycznej na obszarach wiejskich w Polsce URL: [Rozwoj_dzialalnosci_turystycznej_na_obszarach_wiej](#) (дата звернення 05.09.2021)
85. Sikora J. Agroturystyka: przedsiębiorczosc na obszarach wiejskich. — Warszawa : C.H. Beck, 2012. — S.291.
86. Swietlikowska U. Agroturystyka w innych krajach — wybrane zagadnienia: red.nauk. U. Swietlikowska. — Warszawa : Zjednoczone Sloneczniki, 2000. — S.73.
87. SWOT-аналіз: сутність та сфера застосування. URL: <https://osvita.ua/vnz/reports/management/15382/> (дата звернення 09.10.2021).
88. Vechervkarpatah. «Prospects of development of rural green tourism in Ukraine». 2018. URL: <http://vechervkarpatah.at.ua/publ/> (дата звернення 18.09.2021).